

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2017

Söderköpings kommun

*Annika Hansson
Certifierad kommunal
revisor*

*Jacob Lind
Revisionskonsult*

*Ulrik Hellmark
Revisionskonsult*

Mars 2018

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	6
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	6
3.2.1.	Iakttagelser	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	7
3.3.	Rättvisande räkenskaper	8
3.3.1.	Iakttagelser	8
3.3.2.	Revisionell bedömning	10

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2017. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2017.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på ekonomi i balans och det finns inget underskott från tidigare år att återhämta. Vi bedömer att årsredovisningen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed, men många av de uppgifter som ska redovisas i förvaltningsberättelsen redovisas under andra rubriker. Vi har bedömt hela dokumentet i vår bedömning om lagstadgade uppgifter finns med.

Det finns områden som kan utvecklas, t.ex. avseende personalredovisningen och tydligare utvärdering av den ekonomiska ställningen.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Avseende de finansiella målen för 2017 är ett mål uppfyllt och ett mål inte uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens mål inte är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten, då bedömning lämnas av prognos avseende möjligheten att nå målen 2020 och inte någon bedömning av måluppfyllelsen 2017. Det redovisas fler mål än som fastställts i Strategisk plan 2017-2020. De verksamhetsmässiga målen för 2017 är delvis uppfyllda till 2020 enligt kommunens bedömning. Styrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed. Några iakttagelser har gjorts, men dessa är inte väsentliga för den sammanlagda bedömningen. Bland annat finns svårigheter att stämma av investeringarna mellan de olika delarna i årsredovisningen.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsmed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsmed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-03-07. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2018-03-27 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2018-04-25.

Rapportens innehåll har sakgranskats av tf ekonomichef och redovisningsekonom.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

Delar av de områden som ska redovisas i förvaltningsberättelsen redovisas under andra avsnitt i årsredovisningen. Vi har bedömt redovisningen i hela dokumentet oavsett under vilken rubrik de redovisas i årsredovisningen.

I årsredovisningen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Händelser efter räkenskapsårets utgång rapporteras i viss mån i samband med redovisning av uppdrag och måluppfyllelse.

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Detta sker i samband med redovisningen av målen där startvärde, delmål 2018, delmål 2020 samt bedömning av delmålsuppfyllelse 2020 redovisas.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen uppgifter om utveckling av antalet anställda, årsarbetstid timanställda och sysselsättningsgrad. Denna del kan utvecklas t.ex. med förväntad utveckling och kompetensutveckling m.m.

Årsredovisningen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Ekonomiska nyckeltal redovisas.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet. Upplysningar lämnas inte om antalet anställda i Ramunderstaden som ingår i den samlade kommunala verksamhetens organisation,

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om budgetavvikelser för några investeringar lämnas. Det finns svårigheter att stämma av investeringsredovisningen mot övriga delar av redovisningen, p.g.a. omklassificering av anläggning till exploatering och omsättningstillgång är svår att följa i noterna.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas i verksamhetsberättelsen. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns. Någon mindre avvikelse finns mellan driftredovisningen och den ekonomiska redovisningen i förvaltningsberättelsen, men denna är ej väsentlig.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Årets resultat enligt balanskravet uppgår till 8,6 mnkr. Det finns inte något underskott från tidigare år att täcka.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsens utvärdering av den ekonomiska ställningen kan utvecklas. Finansiell analys sker i avsnittet ekonomisk analys i förvaltningsberättelsen. Det framgår inte tydligt vilken utvärdering kommunen gör av den ekonomiska ställningen, även om flera nyckeltal utvärderas och kommenteras.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och det finns inte något underskott från tidigare år att återhämtats. Vi bedömer att årsredovisningen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed, men många av de uppgifter som ska redovisas i förvaltningsberättelsen redovisas under andra rubriker. Vi har bedömt hela dokumentet i vår bedömning om lagstadgade uppgifter finns med.

Det finns områden som kan utvecklas, t.ex. avseende personalredovisningen och tydligare utvärdering av den ekonomiska ställningen.

3.2. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har i Strategisk plan 2017-2020¹ fastställt finansiella mål och verksamhetsmål.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I Strategisk plan 2017-2020 anges att "Under perioden 2017-2020 uppgår kommunens genomsnittresultat till 2,2 % av skatteintäkterna och självfinansieringen är c:a 60 %" och i årsredovisningen 2016 anges att "Tydliga mål inom det finansiella området är en förutsättning för att Söderköpings kommun ska bedriva sin verksamhet effektivt och skapa möjligheter att utveckla och förbättra medborgarnas livsvillkor". Målen enligt kommunens finansprogram är att:

Finansiella mål	Utfall 2017	Måluppfyllelse
God ekonomisk hushållning Mäts genom självfinansieringsgrad	49,00%	Ej godkänt
Långsiktigt stabil finansiering Mäts genom riskvärde	2	Uppfyllt

¹ Kommunfullmäktige 2016-06-08 § 75

Av redovisningen framgår 1 av 2 finansiella mål uppfylls. Målvärdet avseende långsiktig stabil finansiering baseras på Kommuninvests bedömning av årsredovisning 2016. Detta mål bedöms som uppnått, vilket inte målet om självfinansieringsgraden görs, då denna uppgår till 49 %

Mål för verksamheten

Målen är beslutade för 2017-2020. Kommunens redovisade bedömning avser prognos i möjlighet att nå målet 2020. Redovisningen nedan följer kommunens uppföljning.

Utvecklingsområden	Prioriterat mål inom utvecklingsområdet	Antal uppdrag	Bedömning måluppfyllelse till 2020
Skola och förskola	Alla barn och elever ska känna ökad trygghet, arbetsro och hälsa	6	
Äldreomsorg och hemtjänst	Barn och ungdomars psykiska hälsa ska öka	4	
Arbetsmarknad och näringsliv	Fler företag ska lockas till kommunen	4	
Infrastruktur och miljö	Minska energianvändningen i kommunala fastigheter	4	
Samhällsplanering, bostadsbyggande	Fler bostäder ska byggas	5	
Kommunens organisation	Söderköpings kommun ska vara en attraktiv arbetsplats	4	

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fastställts i strategisk plan 2017-2020. Av den framgår att 2 av 6 mål beräknas bli uppfyllda, att 3 av 6 mål beräknas vara delvis uppfyllda 2020, samt att 1 av de 6 målen inte beräknas bli uppfyllda till 2020.

3.2.2. Revisionell bedömning

I årsrapporten redovisas en uppföljning och bedömning av samtliga prioriterade mål som fastställts i Strategisk plan 2017-2020. Bedömningen är möjlig att följa men kan utvecklas. I årsredovisningen finns flera mål som inte berörs i strategisk plan, det vill säga: det finns fler mål i årsredovisningen än i den strategiska planen. Bedömningen sker också genom en prognos med sikte på 2020. Visserligen åskådliggörs ett delmål för 2018 men bedömningen som görs av målet är ej utifrån utfallet eller delmålet 2018, istället genom en prognos om målet beräknas uppfyllas 2020 eller inte. Vi bedömer att årets resultat delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Hälften av de finansiella målen är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Grunden till bedömningen är dels att vi inte delar Söderköping kommuns bedömning gällande trafikljusen då bedömningen frångår Kommunal redovisningslag². Enligt denna ska förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av målen och om de uppnåtts och följts. Vår bedömning är att en prognos inte är en utvärdering om målen uppnåtts eller inte. De verksamhetsmässiga målen för 2017 är delvis uppfyllda enligt kommunens bedömning till 2020.

Då det finns fler mål inom respektive område i årsredovisningen än i den Strategiska planen är det svårt att följa uppföljningen av verksamhetsmålen. En kontinuitet saknas tillsammans med en motivering till var de övriga målen kommer ifrån. Styrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost. Förändring av jämförelsetalen för 2016 har gjort avseende rättelse av redovisning av överuttag av avgifter för renhållning med 114 tkr, vilket kommenteras med not i samband med resultaträkningen

Årets resultat är positivt och uppgår till 8 830 tkr (13 194 tkr). Resultat medför därför en negativ avvikelse mot budget med ca 2 215 tkr. Lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna i avsnittet förvaltningsberättelsen där redovisning lämnas för respektive nämnd. I avsnittet Koncernen i förvaltningsberättelsen redogörs för utveckling och förändringar jämfört med de senaste två åren på en total nivå för kommunen. I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter ökat med 13 181 tkr och kostnaderna har ökat med 36 063 tkr. Av lämnade upplysningar framgår om orsakerna till ökningen.

Resultaträkning, tkr	Utfall 2017	Budget 2017	Budget-avvikelse	Utfall 2016
Verksamhetens intäkter	263 227	250 046	13 181	282 434
Verksamhetens kostnader	-1 022 758	-986 695	-36 063	-997 212
Avskrivningar	-29 100	-31 025	1 925	-26 869
Verksamhetens nettokostnader	-788 631	-767 674	-20 957	-741 647
Skatteintäkter	648 362	645 510	2 852	614 933
Generella statsbidrag och utjämning	155 247	156 890	-1 643	147 513
Finansiella intäkter	1 863	1 500	363	1 424
Finansiella kostnader	-8 011	-10 226	2 215	-9 029
Årets resultat	8 830	26 000	-17 170	13 194

² Kommunal redovisningslag 1997:614 4kap § 5.

Kommunen har erhållit tillfälligt extra statsbidrag för ensamkommande unga med 747 tkr. Bidragets storlek är beräknat på hur många asylsökande ensamkommande över 18 år som bodde i kommunen den 30 juni 2017. Bidraget betalas ut med automatik, utan ansökan, och fördelas proportionellt bland berörda kommuner. Det sker ingen uppföljning i efterhand av hur kommunen använt medlen och kommunen kan prioritera hur medlen används. Bidraget bör därmed klassificeras som generellt statsbidrag och redovisas som detta. Kommunen har redovisat bidraget bland verksamhetens intäkter som driftsbidrag från Migrationsverket. Beloppets storlek gör att felet inte blir väsentligt.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Vi noterar att rättelse har gjorts avseende renhållningsverksamhetens ackumulerade överskott genom att detta har förts till kortfristiga skulder. Detta har även justerats i jämförelsen med räkenskaperna från föregående år.

Kommunen har sedan tidigare tillförts insatsemissionsbelopp i Kommuninvest. Detta har inte bokförts tidigare. Beloppet uppgår sedan år 2002 till sammanlagt 8 006,7 tkr. Detta har nu justerats i redovisningen genom att beloppet har bokförts bland finansiella anläggningstillgångar och finansierats direkt ur eget kapital. Dessutom har kommunen betalat en särskild medlemsinsats år 2017 som uppgick till 4 457,5 tkr. Tillsammans med tidigare redovisad medlemsinsats uppgår den totala redovisade medlemsinsatsen i Kommuninvest till 12 962 tkr.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Kommunen har vidtagit åtgärder tidigare år för att anpassa sin redovisning till detta krav. Redovisningen avseende investeringar är svår att följa, då medel har omklassificering har gjorts av medel avseende reningsverket från anläggningstillgångar till pågående exploatering. Beloppet uppgår brutto till 15 656 tkr med ackumulerade avskrivningar till 6 985 tkr. I redovisningen avseende VA-verksamheten har finansiering skett mot skuld till kommunen. Omklassificeringen är gjord till bokfört värde som inte har haft någon resultatpåverkan.

Upplysning saknas om hur stor del av pensionsåtagandet som har tryggats genom försäkring och det belopp varmed pensionsåtagandet har minskats. Detta ska framgå enligt RKR 17.2 Värdering och upplysning om pensionsförpliktelser.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd i enlighet med gällande rekommendation. Den omfattar inte tillräckliga noter. Det finns specifikation direkt under rapporten av posten ej likvidpåverkande poster. I övrigt saknas noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns, men det är svårt att stämma av investeringsverksamheten med balansräkningen och investeringsredovisningen.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar Ramunderstaden, vilket är det företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninternerna poster har i allt väsentligt.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning. Upplysning lämnas om de ändringar som har genomförts i 2017 års redovisning, avseende renhållningens ackumulerade överskott, bokföring av tidigare års medlemsinsatser i Kommuninvest samt att gränsen för vad som betraktas som en investering har ökat från ett halvt basbelopp till 50 tkr.

Följande väsentliga avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- I förvaltningsberättelsen redovisas/ upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed. Några iakttagelser har gjorts, men dessa är inte väsentliga för den sammanlagda bedömningen. Bland annat är det svårt att följa beloppen avseende investeringar mellan de olika delarna i räkenskaperna.

2018-03-28

Lena Brönnert
Uppdragsledare

Annika Hansson
Projektledare